

moj novi minimulti

Zima je ovde!

1. ponedjeljak
2. utorak
3. srijeda
4. četvrtak
5. petak
6. subota
7. nedjelja

Tajedan ima 7 dani

Napiši pravilni dan u odgovarajući ormarić!

Odgovori na postavljena pitanja!

Prvi školski dan u tajednu se zove

Zadnji školski dan u tajednu je

Sridnji dan tajedna je

Treti dan u tajednu je

Dan počivanja je

Prvi dan vikenda je

Koji dan je danas?

Koji dan se je ovde shranio?

--	--	--	--	--	--

6

--	--	--	--	--	--	--	--

2

--	--	--	--	--	--	--

4

--	--	--	--	--	--	--

lj

--	--	--	--	--	--	--

5

1

3

--	--	--	--	--	--

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

Prva stran kalendara

Završi kalendar!

Piši nedilje s črljenom farbom!

januar / siječanj 2021.						
p_____	_____	_____	_____	_____	_____	n_____
				1 Novo ljeto	2	3
4						
						31

Napiši datum nediljov u januaru:

_____, _____,

_____, _____,

_____ !

Koliko puta je petak? _____

9. januara se vozi Aron u Željezno.

Jedan tajedan kasnije dojde domom.

Koji datum će onda biti? _____

Koliko dani je bio Aron u Željeznu? _____

Koji datum je danas? _____

Moj rođendan je: _____

k: pravopis

poznati dane u tajednu u pravom redosljedju.

Skupna komunikacija.

minimulti novi moj

Ča/Što djelaju dica u zimi?

Poglej kipe i izvidi, ča/što djelaju dica u zimi.

Ča/Što si ti jur djelao/djelala u zimi? Govori!

Čitaj zrcalom tajno pismo i napiši riči pravilno pod kipe.

αὐτονομία ἰνστιτούτου

es ityksi se

klizati se

es itajš

es itarp

brodworda es itizov

Ča/Što djelaju dica u zimi?

Najdi glagole koji slišu skupa i poфарbaj je istom фарбом.

Po tom piši rečenice.

napraviti
snigovića

vozi se
snowboard

klizati se

se gruda

napravi
snigovića

grudati se

sankati se

sekliza

se sanku

voziti se
snowboard

se šija

šijati se

Fabian se u zimi **šija**. _____.

Karina u zimi pravi _____.

Mihael se u _____.

_____.

_____.

_____.

Mesopust

Namoljaj klaune!

Klauni imaju **črljen** nos. Jedna cipela je **žuta**, a druga **zelen**a. Krljača je **kafecka**. Leptir ima **plavu** farbu. Trogir je **zelen**. Majica je **žuta**. Hlače su **orandžaste**. Vlasi su črljeni. Rukavice su **plave**.

Ja sam klaun **Karlica**
svenek spreman i pun trika
da nasmijem vaša lica.

Putujem svitom cirkusiram,
igram, tancam, pjevam, sviram.
Jednom riču klauniram.

Ja u džepu nosim šale.
Za velike i za male.

A one najveće zamotam u vriće
i tako idem na dug put
svenek veseo i nikad ljut.

Moj zadatak nije lak
jer teško je
svenek biti veseljak.

Zato umjesto da spavam
ja sam sebe nasmijavam,
jer noć je duga
i mogla bi me uzeti tuga.

Ali jedan klaun ne smi plakati
jer gdo će mjesto njega
pjevati i skakati.

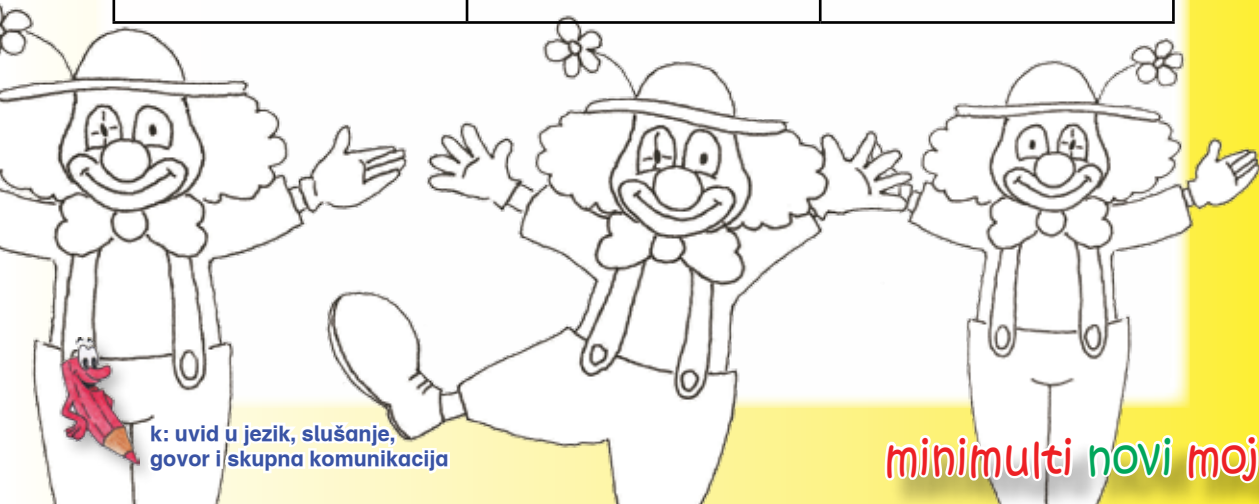

Mesopust

Zaokruži **imenice** plavo, **glagole** črjeno i **pridjeve** zeleno. Onda napiši riči u pravilne kategorije. Izaberi si riči i piši rečenice u tvoju pisanku.

princeska šaro tancati slatko svečevati klaun veselo
jačiti veselje mesopust glasno igrati se preobličiti se
lipo čarobnjak šminkati se grofl/frita šalno

imenica	glagol	pridjev

Snigović povida

Pročitaj tekst!

Onda pročitaj točno rečenice i zaokruži pravilnu slovu.

Ja sam jedan mali snigović. Stanujem u vrtu obitelji Zima. Dica Evelina i Tristan su me načinjili. Jučer je cijeli dan padao snig. Evelina i Tristan su se jako veselili. Oni su dobižali u vrt i su počeli ruljati grude. Moje tijelo postoji od dvih velikih grudov. Malo manja gruda je moja glava. Na glavi imam črljen lonac. Dva ugljeni su mi oči. Mali ugljeni su mi usta. A velika mrkva mi je nos. Po tijeli imam četiri ugljena koji izgledaju kao gumbice. Na livu stran imam jednu metlu. Dosljek sunce ne prosviti žarko, ću ostati stati u vrtu.

	da	ne
Snigović stoji u stanu obitelji Zima.	Z	L
Moje tijelo postoji od dvih velikih grudov.	O	I
Velika mrkva mi je nos.	N	M
Evelina i Tristan su bili jako tužni.	I	A
Moje gumbice su četiri kameni.	A	C

Iskana rič: _____

U zimi

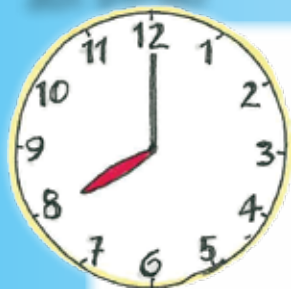
Pogledaj si točno sliku i prekriži ono ča/što je dobro!

Zima je i padao je snig.
Zima je i ravno sada pada snig.
Majka vliče sana.
Na sana sidu dvojica dica.
Na sana sidi jedan dičak.
Majka nosi jupu/kaput i šal.
Dičak nosi kapu na glavi.
Dičak drži u ruci kuglju od sniga/snižnu kuglju.
Majka nosi jupu/kaput i kapu.

Pomoljaj/pobojaj: Dičak ima **plave** plundre/hlače i **črljen** pulover. Njegova kapa je **zelena**. On nosi **kafecke** cipele. Majka ima **črne** vlase. Ona nosi **kafecaku** jupu/**kafecak** kaput i **plavu** kapicu. Njihove plundre/hlače su **sure** i cipele su **črne**. Sana su iz **kafecakoga** driva. Stabalja su **zelena**.

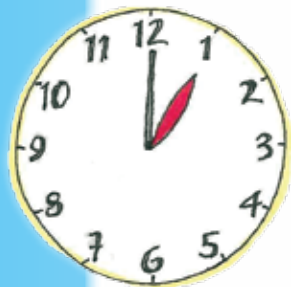
Koliko uri je

Čitaj rečenice i poфарbaj ure istom farbom kot je napišena rečenica.

Sada je jedna ura.

Sada je devet uri.

Sada je šest uri.

Sada su četire ure.

Sada su tri ure.

Sada je sedam uri.

Sada su dvi ure.

Sada je deset uri.

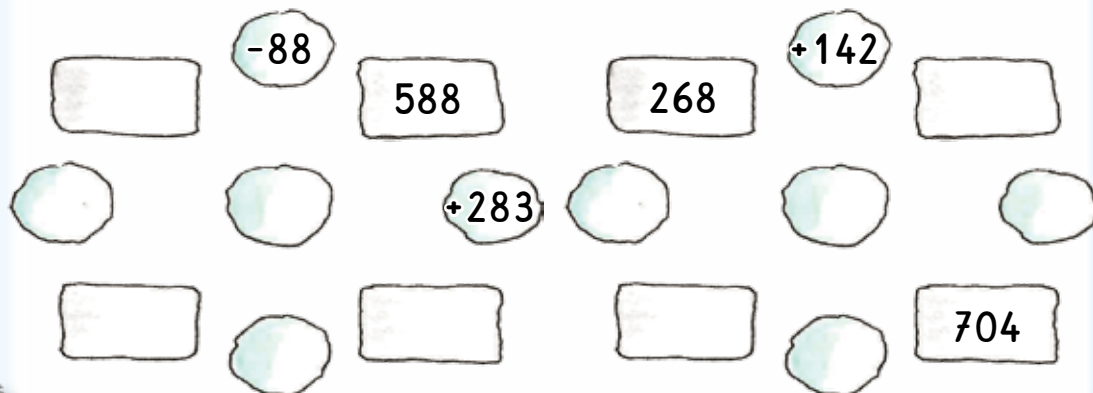
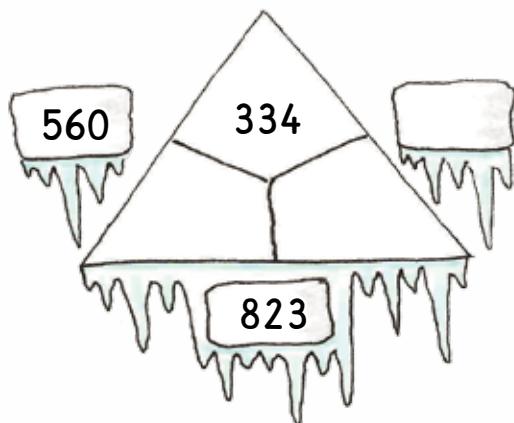
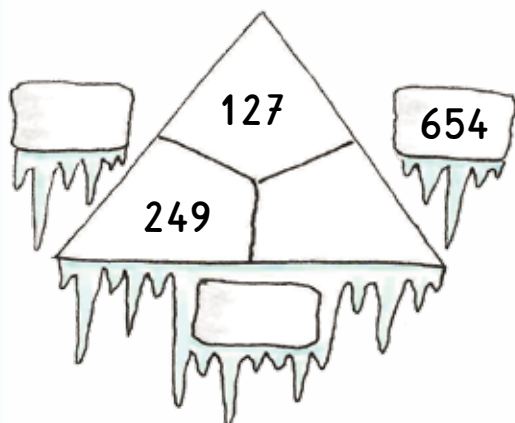
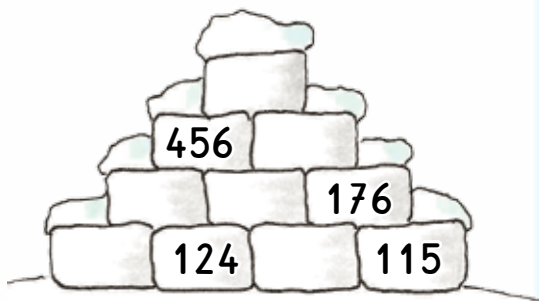
Sada je pet uri.

Sada je osam uri.

Različni računi

Pogledaj točno i računaj!

sankati se

klizati se

sana

šiji

štart

ilnu sliku! Ako dođeš na sliku, poj na pravilni izraz!

cilj

grudati se

klizaljke

snižna
gruda

šijati se

minimulti novi moj

Zimsko otpodne (Anton Leopold)

**Zimsko je otpodne, jur se zaškuruje,
uz pahulje rodne tiho zasniguje.**

**Tišina u selu, kot da lebdu sanje,
a uz igru bijelu čut je snig – grnanje.**

**Nutri šapću peći, pak se skadu lori,
u zrak dim lebdeći tišinu govori.**

Emoji – labdice protiv štresa

Imaš u školi štresa?

Onda pomaže, ako gnjaviš ovakovu emoji-labdicu.

Ti trebaš:

- žut balon
- trektur
- muku ili pijesak
- neizbrisljivi flomaster

Djelaj ovako:

Zataktni trektur u balon.

Napuni pomoću trektura muku ili pijesak u balon.

Pretisni zrak iz balona i ga zatvori gumbom.

Namoljaj sada na labdu neizbrisljivim flomasterom emoji (=obraz), ki ti se najbolje vidi. Na desnoj strani imaš primjerov.

A sada gnjavi svoju emoji-labdicu tako dugo, dokle projde štres.

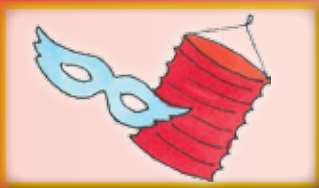

1

U **januaru** je mrzlo i sankamo se. 9U **januaru** je toplo, kupamo se. 5

2

U **februaru** je advenat. 9U **februaru** je mesopust. 12

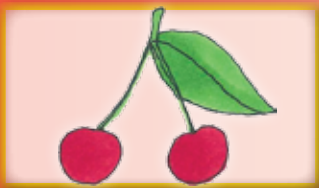
3

U **marcu** pada šaro lišće. 1U **marcu** cvatu visibabe/ljubičice. 7

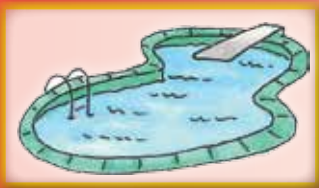
4

U **aprilu** je vreme stalno. 3U **aprilu** je vreme nestalno. 10

5

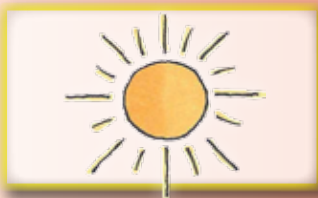
U **maju** su čerišnje zrele. 1U **maju** su orihi i slive zrele. 6

6

U **junu** se idemo skijati. 9U **junu** se idemo kupati. 11

7

U **julu** je jako vruće i sunčamo se. 4

U **julu** je mrzlo i klizamo se. 3

8

U **augustu** pišemo školsko djelo. 4

U **augustu** su praznikipi i igramo se. 6

9

U **septembru** su višnje zrele. 11

U **septembru** su jabuke zrele. 8

10

U **oktobru** je trgadba grojza. 3

U **oktobru** je žetva žita. 8

11

U **novembru** svečujemo Martinju. 2

U **novembru** svečujemo Badnjak. 7

12

U **decembru** svečujemo Vazam. 4

U **decembru** svečujemo Božić. 5

100 ljet Gradišće

Kako je nastalo Gradišće

Budućnost Gradišća se je odlučila u ljeti od 1918. do 1921., ka su bila jako gibli-va. U ovom času su bile strukture nestalne, ljudi su bili siromaški, a nacijonalizam je bio jako proširen.

Do 1918. ljeta je područje današnjega Gradišća slišilo ugarskomu dijelu Austro-Ugarske Monarhije. U ovom području, to je on čas bila zapadna Ugarska, su bili stanovnici u velikom nimško ili hrvatsko govoreći seljaki ili djelači, ki su gospo-darstveno i socijalno bili povezani s Dolnjom Austrijom i Štajerskom.

Po Prvom sviatskom boju (1914.-1918.) se raspade Austro-Ugarska Monarhija. Osnovale su se nove države i načinjale nove granice. 12. novembra 1918. se proglasi Republika Nimška Austrija (Republik Deutschösterreich) u koj vlada de-mokracija namjesto monarhije.

Područje današnjega Gradišća onda još nije bilo dio nove države. Nova država je potribovala da joj pripade pretežno nimško govoreći dio zapadne Ugarske.

Pozivali su se na pravo samo-odredjenja naro-dov (Selbstbestim-mungsrecht der Völker). U mirov-nom ugovoru 10. septembra 1919. u Saint Germain-u su obećale zemlje pobjednice Repu-bliki Austriji (naziv „Nimška Austrija“ se već nije smio peljati) velik dio za-padne Ugarske.

100 ljet Gradišće

Austro-ugarski granični konflikt i narodno glasovanje o Šopronu

Granice za Ugarsku su se odredile 1920. u Trianonu. Ugri ali nisu kanili zgubiti zapadnu Ugarsku na Austriju i su se najprije borili diplomatskim i političkim sredstvi. Bilo je i nekoliko bunov. Kad to ništ nije hasnilo su kanili takozvani „Freischärler“ prepričiti da 28. augusta 1921. Gradišće oficijelno pripade k Austriji. Došlo je do krvnih sukobov (Auseinandersetzungen).

Da se situacija umiri, su Austrija i Ugarska bile pripravne na kompromis. Kroz posredovanje Talijanov su 13. oktobra 1921. obadvi zemlje potpisale protokol u Veneciji. Ugri su privojili prestati bitkami i predati Gradišće na Austriju. Gradišće se oficijelno uključi k Austriji 5. decembra 1921.

Granice ali još svenek nisu bile točno fiksirane. Austrija je u protokolu u Veneciji morala privoljiti u narodno glasovanje u Šopronu i u okolni naselji. Stanovništvo neka odluči je li kani živiti u Austriji ili u Ugarskoj. Austrijska i ugarska stran su održali svoju propagandu. Letki, plakati, glasine i grožnja su bili prisutni u dani do glasovanja. Glasovanje se je održalo od 14. do 16. decembra 1921. u Šopronu i

u daljni osam općin. Većina stanovništva, naime 65 %, je bila za opstanak kod Ugarske, u samom Šopronu još i 72,8 %.

Sumlji se da je pri glasovanju došlo do nesloge. Austrija je protestirala da su u odborni lista stala imena tuđih ljudi, vojakov, študentov ali i mrtvih, a nimškogovoreće stanovnike su izbrisali iz odbornih listov ili prepričili da idu glasovati.

Savezniki (Alliierten) su 23. decembra 1921. ipak priznali glasovanje, a 1. januara 1922. je okolica oko Šoprona oficijelno došla k Ugarskoj. Tako je Gradišće zgubilo Šopron, ki je bio predviđen za glavni grad. Granica med Austrijom i Ugarskom ali još svenek nije bila točno fiksirana. Za točno utvrđivanje granice se je skrbila pogranična komisija (Grenzfestlegungskommission). Ona je završila svoj posao 1925. Stoprv onda je bila određena točna istočna granica Austrije.

Pinos Dvojezične vidnje škole Veliki Borishof

Ödenburger, wollt Ihr allein bei Ungarn bleiben?

Das Burgundland ist schon von den Österreichern bejagt. Mattendorf, Schattendorf und Eibitzsch im Norden, Pampfen und Wella im Herzogtum und Deutsch-Wagram im Süden ist schon im besessenen österreichischen Besitz.

Das Ödenburg soll durch die Abstimmung entscheiden, ob es zu Österreich oder zu Ungarn gehören soll.

Wenn Ödenburg mit den 9 Umgebungsgemeinden allein bei Ungarn bleiben?

Doch Steinmanger und Raab werden wir den Wein nicht verkaufen können!

Von dort werden wir Bürger nach Ödenburg kommen!

Eines um was herum würde uns die österreichische Zollgrenze absperrten. In kurzer Zeit würde in Ödenburg alle Wirtschaft zu Grunde gehen und die Stadt würde zu einem Dorfe herabsinken.

Macht die Augen auf, Ödenburger!

Schreut das uns drohende Schicksal!

Wir können uns nur retten, wenn wir geschlossen für Österreich stimmen!

Ödenburger Wirtschafts-
börse u. Geschäfteleute

100 ljet Gradišće

Kako je došlo do imena Gradišće

Za ime nove savezne zemlje je bio jedan predlog „Vierburgen“ (slično kot „Siebenbürgen“) odnosno „Vierburgenland“. Početkom je nova država Nimška Austrija potribovala općine iz komitativ Bratislave (Pressburg), Moson (Wieselburg), Šopron (Ödenburg) i Vas (Eisenburg). Bratislava je spala pod Čehoslovačku, a drugi varoši su ostali kod Ugarske. Konačno su se ujedinili na „Burgenland“ – Gradišće (zakonito od 25. januara 1921.).

Od 1938. do 1945., kad je bila Austrija dio Tretoga Reicha, je Gradišće opet zgubilo svoju samostalnost. Zemlju su podilili na „Gau Steiermark“ i „Gau Niederdonau“. S 1. oktobrom 1945. se je Gradišće opet formalno zgradilo.

100 ljet Gradišće

Iskanje glavnoga grada za Gradišće

U zakonu od 25. januara 1921. je Šopron imenovan glavnim gradom Gradišća. Šopron su gledali za idealni glavni grad, jer je ležao u sredini zemlje i je imao odgovarajuću veličinu. Gradišće ali zgubi Šopron po narodnom glasovanju. Najprije je bio Bad Sauerbrunn glavni grad. Onda je bila ali samo zemaljska uprava. Poslanici za zemaljski sabor su tanačili u kasara u Željeznu. Da preminju ovu nezadovoljavajuću situaciju su se 1925. ljeta mogli naticati gradi za funkciju glavnoga grada. Uz Željezno i Bad Sauerbrunn su se naticali još Pinkafelj i Matrštof. Zemaljski sabor je većinom odabrao Željezno. 19. oktobra 1925. je Željezno postalo sjedišćem zemaljske vlade, a de facto i glavni grad Gradišća. (U gradišćanskom ustavu se status Željezna učvrsti stoprv 1981.) Željezno ima 1925. ljeta oko 7 000 stanovnikov, Šopron oko 35 000.

100 ljet Gradišće

Koliko si si zapametiio / zapametila? Prekriži je li je rečenica
pravilna ili pogrišna! Ispravi pogrišne rečenice!

	da	ne
1 Po Drugom svitskom boju se raspade Austro-Ugarska Monarhija.		
2 Područje današnjega Gradišća sliži do kraja Prvoga svitskoga boja ugarskomu dijelu Austro-Ugarske Monarhije.		
3 U mirovnom ugovoru u Saint Germain-u 1919. odredu granice za Austriju i Ugarsku.		
4 28. augusta 1921. Gradišće oficijelno pripade k Austriji. Slavi se velika fešta.		
5 13. oktobra 1921. potpišu Austrija i Ugarska protokol u Veneciji. Ugri privolju prestati bitkama, a Austrija privolji u narodno glasovanje.		
6 Pri narodnom glasovanju odluči većina stanovništva Šoprona i okoličnih općin da kani pripadati k Austriji.		
7 Po narodnom glasovanju se konačno fiksiraju granice med Austrijom i Ugarskom.		
8 Od 1938. do 1945. nije Gradišća.		
9 Željezno je od 5. decembra 1921. glavni grad Gradišća.		
10 Od 1918. ljeta do danas vlada u Austriji demokracija.		

Rješenje:

1. NE (Drugom); 2. DA; 3. (Ugarsku);
4. NE (28. augusta 1921.); 5. DA; 6. NE (Austriji);
7. NE (Po narodnom glasovanju); 8. DA;
9. NE (5. decembra 1921.);
10. NE (od 4. marca 1933. do 26. aprila 1945. nije bilo demokracije)

Bruno Desjezične Srednje škole Veliki Borišof

Naš mali štrok/Naša mala roda/gola

Dica, sada je mesopust.
U ovom vremenu se ljudi
jako rado maskiraju.
Zač/ Za što ćeš se
ti preobličj?

Ja već znam ...
ja ću se preobličj
za princesku!

Klepetina,
to je tako dosadno...
sve divičice kanu biti
princeske, a svi dičaki
se preobličj za kauboja
ili policajca!

Ti uvijek imaš
ča/nešto za kritizirati...
znatiželjna sam,
ča/što ćeš ti biti!

Daj mi malo
premišljavati...
najti ću originalnu
masku za mene!

Na mesopusni utorak u razredu:

Zdravo!
Ja sam se
preoblikao za
klauna!

Ja sam
policajac!

Ja sam
kauboj!

Na mesopusni utorak u razredu:

Ja sam se
preoblikla za
Črljenokapicu!

A ja sam
princeska...
ali kade je
Klepeto???

**Premisli, za koga se je Klepeto
preoblikao na mesopusni utorak!**

Zdravo svi skupa!
...uganjajte za koga
sam se ja
preoblikao???

**Klepeto
se je preoblikao
za _____
(u d o r) ili (u l o g)**

Dobe dana
Čitaj točno i poveži rečenice slikam!

Ujutro
se Memo stane.

Dopodne
se uči u školi.

Napodne
familija objedva.

Otpodne
se Memo i
opica igraju.

Na večer
Memo čita knjigu.

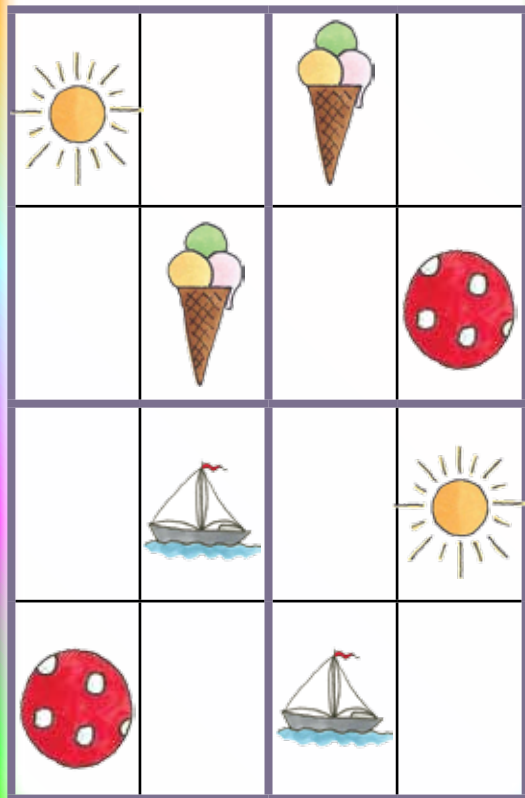

U noći
mali klaun spi.

Sudoku

**U svakom redu i u svakom stupnju
smi biti samo jedan znak.
Namoljaj prave znake u polja!**

Kazalo

Tajedan ima 7 dani	2
Prva stran kalendara	3
Ča/Što djelaju dica u zimi?	4
Ča/Što djelaju dica u zimi?	5
Mesopust	6
Mesopust	7
Snigović povida	8
U zimi	9
Koliko uri je	10
Različni računi	11
„Igra kockom - Zimska radost“	12
„Igra kockom - Zimska radost“	13
Zimsko otpodne	14
Emoji – labdice protiv šresa	15
ČUV - MISECI	16
ČUV - MISECI	17
100 ljet Gradišće: Kako je nastalo Gradišće ..	18
100 ljet Gradišće: Austro-ugarski Konflikt	19
100 ljet Gradišće: Ime Gradišće/Glavni grad..	20
100 ljet Gradišće: Koliko si si zapamatio/la?...21	
Naš mali štok/Naša mala roda/gola.....	22
Dobe dana.....	23
Sudoku	24

Vlasnik i izdavač / Medieninhaber und Herausgeber: © 2021. HNVŠ
 Narodna visoka škola gradišćanskih Hrvatov - <http://www.vhs-croates.at>
 VHS der burgenländischen Kroaten in 7000 Eisenstadt, Marktstraße 3, Technologiezentrum

Odgovorno uredništvo: Bunyai Štefan, Herzig Dagmar, Horvatićs Nicole, Marlovits Heidemarie,
 Mersich Mirijam, Polgar Monika, Schweiger Peter, Sinkovits Elke, Varga Marlen

Lektorica: Zrinka Kinda, **Koordinatorica:** Karin Vukman-Artner
Ilustracije: Jasmine Gabriel - **Layout i slog:** Štefan Bunyai

Opog minimulti digital: <https://minimulti.bildungsserver.com/default>

Poštanski ured ishadjanja: 7000 Željezno, **Tiskara:** Wograndl Druck, 7210 Matrštof

Izjava polag Zakona o mediji: „*moj novi minimulti*“ je časopis za školare/školarike u Gradišću.

Erklärung gemäß Mediengesetz: „*moj novi minimulti*“ ist eine Zeitschrift für SchülerInnen im Burgenland, verfasst in kroatischer Sprache. Gefördert vom **Bundeskonzernamt** aus Mitteln der Volksgruppenförderung.

minimulti
digital

